

Kokouspäivämäärä
31.03.2014

54§ Lausuntopyyntö selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Dnro D/46/02.05.01.00/2014

Valmistelija / lisätiedot: Kunnanjohtaja Linda Leinonen
sähköposti: etunimi.sukunimi@isojoki.fi

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntarakenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjako ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriö lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäättään järjestelmä uudistuksen tarpeesta.

Selvitysmies on valmistellut liitteenä olevan luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi. Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle. Uudet kuntakohtaiset laskelmat uudistuksen vaikutuksista valtionosuuksiin ovat kuntien käytössä lausuntokierroksen aikana.

Kokouspäivämäärä
31.03.2014

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.4.2014 klo 16 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi

Lausunnolla olevan esityksen vaikutus Isojoen kunnan saamiin valtionosuuksiin vuoden 2014 tasolla olisi 122 888 euroa/vuosi, eli 54 euroa/asukas.

Uudistukseen liittyvä materiaali löytyy valtiovarainministeriön internetsivulta osoitteesta:

https://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20140204Valtio/name.jsp

Ehdotus: Isojoen kunnanhallitus antaa liitteen mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta.

Päätös: Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa
Isojoella 1.4.2014
Sirkku Mukkala
arkistonhoitaja

ISOJOEN KUNNAN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA

Yleistä esityksestä ja kriteereistä

Isojoen kunnanhallitus suhtautuu myönteisesti valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen, sillä nykyinen valtionosuusjärjestelmä on monimutkainen ja monelta osin vanhentunut. Esitettyä valtionosuusjärjestelmän luonnosta pidämme oikeansuuntaisena, kriteereiden määrän vähentäminen ja järjestelmän selkeyttäminen ovat perusteltuja.

Valtionosuusuudistuksen toteuttamisen ajankohta on kuitenkin kuntien ja kuntalaisten kannalta erittäin huono. Valtionosuuden omarahoitusosuutta korottamalla on valtionosuuteen jo nykyisen hallituksen aikana tehty mittavia leikkauksia, jotka ovat aikaansaaneet erityisesti pienissä kunnissa verokorotuspaineita.

Toteutuessaan esitetyn kaltaisena valtionosuusuudistusesitys kasvattaisi entisestään kuntien välisiä eroja ja vaikuttaisi merkittävästi kuntien kykyyn turvata kuntalaisten peruspalveluiden saatavuus myös maaseutualueilla.

Edellä sanottuun viitaten Isojoen kunnanhallitus esittää seuraavia muutoksia luonnokseen hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta:

1. Esitetystä mallista laskennallisia kustannuksia tulee nostaa erityisesti yli 75-vuotiaitten ikäryhmissä. Uusi lausunnolla oleva malli siirtää ikärakenteen sisäistä painopistettä liian rajusti vanhuksista nuoriin. Tiedossa kuitenkin on, että ikääntyneiden ja vanhusväestön hoito ja palveluiden järjestäminen aiheuttaa kunnille kaikkein suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset. Sairastavuuden painotus on periaatteessa hyvä asia, mutta se ei kannusta ohjaamaan varoja sairauksien ennaltaehkäisyyn.
2. Työpaikkaomavaraisuus tulee poistaa valtionosuusjärjestelmän määräytymiskriteereistä. Työpaikkaomavaraisuuden sijaan tulee edelleen painottaa olosuhdetekijöitä, kuten korkeaa ikärakennetta, unohtamatta lasten ja työelämän ulkopuolella olevien osuutta kunnan väestöstä. Kaikilla edellä mainituilla ryhmillä on merkittävä vaikutus kunnan palvelutarpeisiin, mm. kuntien vastuita pitkäaikaistyöttömyyden hoidossa on jatkuvasti lisätty.
3. Verotulotasauksen osalta kunta toteaa, että tasauslisäprosentin tulisi olla esitetyn 80 prosentin sijaan vähintään 85 prosenttia. Tasausrajan nosto 100%:n on periaatteessa hyvä tavoite, mutta sen kustantaminen kuntien omarahoitusosuutta kasvattamalla on kuntatalouden kannalta kestävä. Tästä syystä tasausrajan nostosta tulee luopua tai ainakin sitä pitää lieventää. Kunnan mielestä myös kiinteistöverot tulee palauttaa tasauksen laskentaan.
4. Siirtymäajan osalta kunnanhallitus ehdottaa siirtymäajan toteuttamista siten, että vuosittainen muutos on korkeintaan 20 euroa asukasta kohden.

Isojoella 31.3.2014

ISOJOEN KUNNANHALLITUS

Linda Leinonen
kunnanjohtaja

Juha Mattila
hallintojohtaja